

Tro, håp og olje

Feltet «Johan Sverdrup», lyspunktet for den katastroferammede oljebransjen, skinner takket være en bommert for 40 år siden. Kan det samme skje igjen?

HANNE ØSTLI JAKOBSEN

De bomma med tre meter! Det er 9. august 2011. Statoil har nettopp annonsert andre halvdel av gigantolfefeltet Johan Sverdrup. Budskapet fra letesjefen i Statoil, videreformidlet i Dagens Næringsliv, er rettet til oljeselskapet Elf – og nesten 40 år tilbake i tid.

I dag renner blodet i Stavangers gater. Oljeprisen er på under 50 dollar fatet, lete- og utvinningsprosjekter er i fare, utsatt, skrinlagt. 25 000 jobber er borte. Lyspunktet er Johan Sverdrup: 200 kvadratkilometer stort, kanskje så mye som tre milliarder fat olje. Det største funnet på norsk sokkel på flere tiår, det femte største noensinne. Utbyggingsplanen for feltet, som ble godkjent i slutten av august, vil bety 50 000 årsverk de neste fire årene. 120 milliarder kroner skal investeres.

– Det er så stort at det er vanskelig å forestille seg, sier Erlend Jordal i bransjeorganisasjonen Norsk olje og gass.

Og det i et område som alle trodde var gjenomsøkt og oljetomt. Norsk olje og gass hadde forestilt seg på Utsiraøyen. I 1976 boret de. Og bommet. Anslagene på hvor nære de var, florerer i bransjen: En kilometer unna. Tre. Tre meter, 700 meter. Det som er sikkert, er at oljen lå der, klar til å bli funnet, hvis bare. Hvis bare hva?

For øyeblikket står det fem leterigger på norsk sokkel, den sørligste på høyde med Sta-

vanger, den nordligste rett nord for fylkesgrensen mellom Troms og Finnmark. Ingenting ville vært bedre for klimakampen enn om ingen av dem traff olje. Uten nye funn vil Norge, og etter hvert verden, bli pent nødt til å finne seg en annen energikilde.

Var Sverdrup-funnet en tilfeldighet, en siste krampetrekning fra en dødsdømt bransje? Eller resultat av nitidig leting og utvikling, en utvikling som kan gi resultater også i fremtiden?

Letingen etter svar begynner en tirsdagsnatt i 1976.

De første meterne. 11. februar, 1976. Et sted i Nordsjøen, 140 kilometer sør og vest for Stavanger.

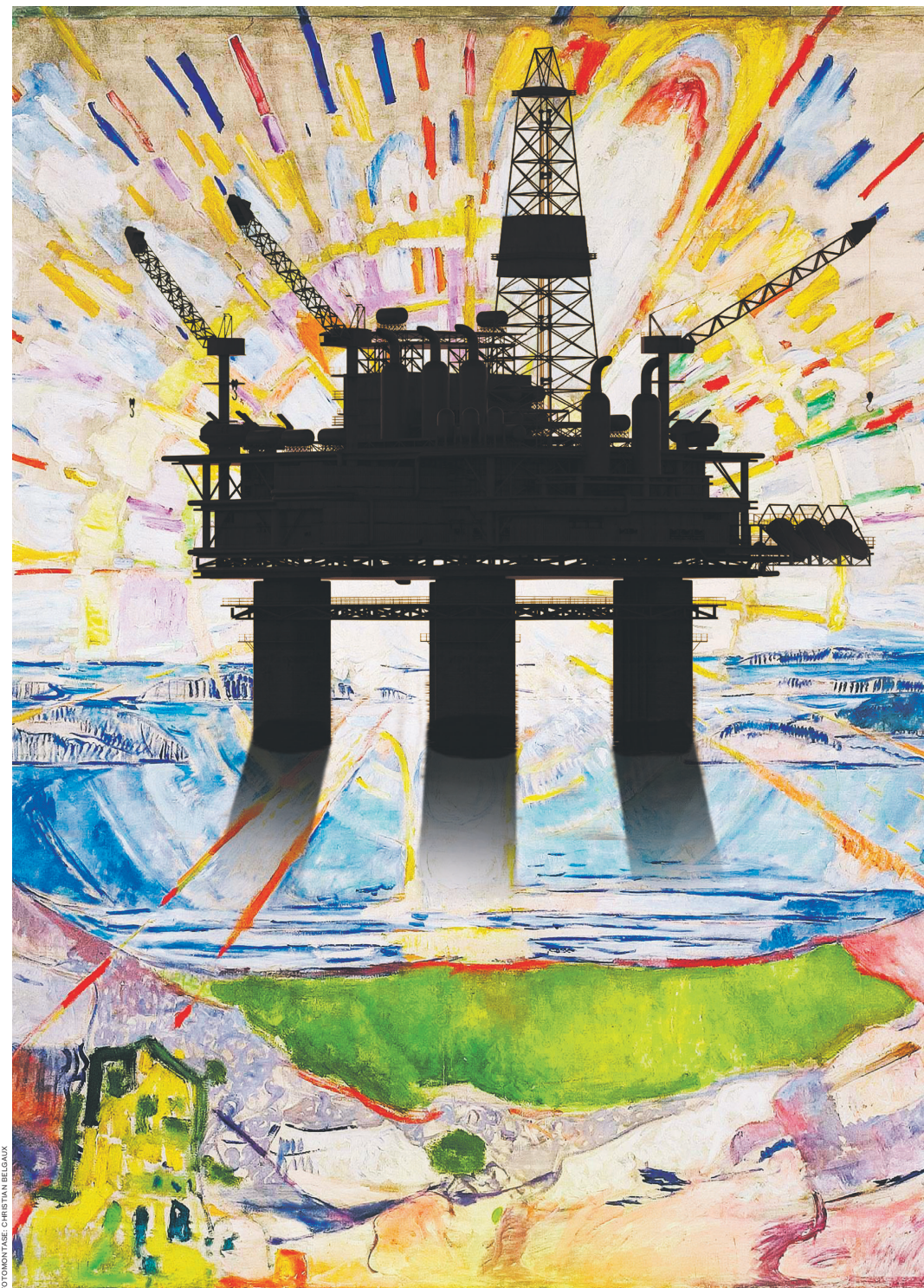
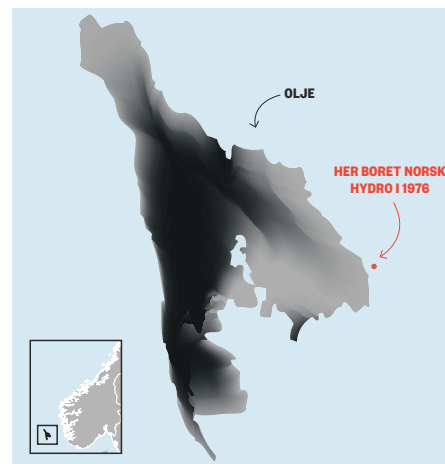
En i boremannskapet, kanskje var det riggegeolog Sten Rydberg i Norsk Hydro, noterte fremgangen i letebrønnens loggbok: *Påbegynte brønn 16/3-2 kl. 03.00. Drillet 36 tommer hull ned til 191 meter med sjøvann*

og boreslam.

Boreriggen Polyglomar Driller hadde vært på plass i rett over et halvt døgn, etter et mislykket boreforsøk 40 meter lenger vest noen dager tidligere. Det var i starten av oljealderen, og norske oljefolk var ennå nybegynnere i faget. Den fremlynte ekspedisjonssjef Jens Evensen og oljemyndighetene hadde derfor bestemt at utenlandske selskaper på norsk sokkel måtte samarbeide med et norsk selskap, en slags praktikant.

SÅ NÆR

Johan Sverdrup-feltet strekker seg over 200 kvadratkilometer på Utsiraøyen. Da Norsk Hydro og Petronord-gruppen boret i området i 1976, var de skarve 600 meter unna kanten. Hvordan du tolker nestentreffet, avgjør hva du tenker om fremtiden for norsk oljealder.

På vei nei: Brønn 16/3-2 var den aller første leteboringen Norsk Hydro hadde ansvar for, selve hullet ble boret med leteriggene Polyglomar Driller. Bildet er tatt av en ukjent fotograf en gang mellom 1975 og midten av 1977, i perioden da Hydro leide riggen fra rederiet Einar Rasmussen AS. Det kan dermed være brønn 16/3-2 som er i ferd med å bores på bildet, uten at det er mulig å si for sikkert. Bildet er hentet fra rederiets bedriftshistoriebok «Poly-flåten gjennom 50 år». FOTO: RASMUSSENGRUPPEN

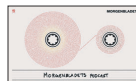
→
blir ikke reddet av at vi går tom for olje, det er helt meningsløst å tro at den siste oljeingeniøren skal titte ned i et tomt hull og slå av lyset. Det er bare ikke slik det fungerer, sier Dag Harald Claes.

Verdens oljeproduksjon har flatet ut, mens energibehovet har steget. *Peak oil*, og grunnleggende økonomisk logikk, skulle dermed tilsa en prisstigning. Men det motsatte har skjedd – siden toppen på 113 dollar fatet i juni 2014, har pisen pekt jevnt nedover.

Hadde Hydro, Elf og de andre franskmennene truffet blink i 1976, ville Johan Sverdrup nå vært over produksjonstoppen og gitt fra seg mindre olje år for år. Men, innvender Sigrid Borthen Toven i Statoil, det var mange andre funn i vente på norsk sokkel på den tiden: Gullfaks, Oseberg, Snorre, Troll.

– Om Sverdrup nå hadde vært et felt i haleproduksjon, ville kanskje et av de andre kanskje vært oppdaget, spekulerer hun.

Det er det tvingende økonomiske punktet: Om prisene stiger, vil olje som tidligere var ulønnsom, bli attraktiv. Og når prisene faller, er det gjerne fordi det er mer enn nok olje uansett.

Hør mer om bommerten som reddet norsk oljeindustri på Morgenbladets podcast.

Abonner via podcast-programmet ditt eller gå inn på www.morgenbladet.no/podcast15

Temperatursjokk. Richard Miller, en britisk oljekonsulent og redaktør for vitenskapsakademiet The Royal Societys spesialnummer «The future of oil supply», forteller at han i det meste av sin karriere har bekymret seg for at verden ikke skulle klare å produsere nok olje til å møte etterspørselen.

– Det ville gitt en sjokk-artet effekt på verdensøkonomien. Men med amerikansk skiferolje vokste det en ny frykt – for at tilgangen på olje bare vil fortsette å øke. Det gir en sjokk-artet effekt på den globale temperaturen, sier han.

Om du skal vente på økonomiske forhold som gjør det strengt økonomisk smart å satse på grønn industri, vil du vente deg grønn og blå. Vel, ikke grønn, kanskje mer svart.

– Det kommer alltid til å være dyrere å få frem ny energi, den må bygges opp over en periode der det ikke er lønnsomt. Det er et av politikens største dilemma, å fase inn ny energi

selv om det koster, sier Kjell Aleklett.

I dag snakker alle, fra Erna Solberg og nedover, om det grønne skiftet. Men om en av de fem leteriggene som står med beina i norsk sjø nå faktisk skulle ruke på Johan Sverdrup 2, et nytt gigantfelt – hva da? Hvor mye er du villig til å vedde på at Solberg lar stigende arbeidsledighet være stigende arbeidsledighet og sier, «tak, men nei takk»?

Klimaet blir ikke reddet av at vi går tom for olje.

DAG HARALD CLAES, STATSVITER OG ENERGIPOITIKKFORSKER

for. Der skal de få ligge i 40 år, for denne dagen skrev Hydro-folkene på Polyglomar Driller den aller siste oppføring i loggboken til letebrønn 16/3-2:

Det siste ankeret ble trukket, og området ble forlatt kl 0300.
hj@morgenbladet.no

OrkidéEkspressen

Vietnams høydepunkter Rundreise fra nord til sør

Halong Bay, Cu Chi-tunnelene, Mekongdeltaet, UNESCO-byen Hoi An.
17-dagers tur inkludert 6 netter på herlig strandresort.
Pris pr person i dobbeltrom. 13/11 kr **24.950,-** / 15/2 kr **27.150,-**

Vi arrangerer også individuelle reiser til Vietnam. Kontakt oss – vi kan Vietnam! Se www.orkide.no/Vietnam for mer informasjon og inspirasjon.

Vi skreddersyr ferien din – med kvalitet fra start til slutt.
Asia- og langreisespesialisten i over 30 år.

Tlf. 62 48 28 88 • Tlf. 55 30 13 99
post@orkide.no • www.orkide.no

